

УДК 75:7.091

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/93-1-21>

Жанна ДЕНИСЮК,

orcid.org/0000-0003-0833-2993

доктор культурології, доцент,

проректор з наукової та виховної роботи

Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

(Київ, Україна) *jdenesuk@dakkkim.edu.ua*

АРТПРОЄКТИ ЯК МЕДІАТОРИ КУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ: УКРАЇНСЬКЕ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО У ГЛОБАЛЬНОМУ КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Стаття присвячена дослідженню артпроектів у сфері сучасного мистецтва, у тому числі спрямованих на українське декоративно-прикладне мистецтво, що виступають інструментами медіації культурного діалогу в умовах глобалізованого культурного простору, окреслити їхній потенціал у формуванні міжкультурної комунікації та репрезентації національної ідентичності. На основі застосування системного підходу, що поєднує культурологічний та мистецтвознавчий методи з елементами комунікаційного аналізу, а також методу кейс-стаді проаналізовано тенденції розвитку проектних мистецьких ініціатив та дискурсивний аналіз для з'ясування механізмів культурної медіації. У роботі основну увагу зосереджено на узагальненні та концептуалізації артпроектів декоративно-прикладного мистецтва як активних медіаторів культурного діалогу, що виконують функції ретрансляції цінностей, сенсів і традицій української культури на міжнародному рівні. Обґрунтовано роль мистецьких ініціатив як чинників формування позитивного культурного іміджу України та засобів міжкультурного взаєморозуміння. Вперше систематизовано стратегії репрезентації декоративно-прикладного мистецтва в глобальних артпроектах. З'ясовано, що артпроекти у сфері українського декоративно-прикладного мистецтва виступають ефективними медіаторами культурного діалогу, здатними інтегрувати національні культурні традиції у світовий контекст. Здебільшого їхній вплив проявляється у посиленні культурної дипломатії, розширенні каналів комунікації та розбудові стійкої платформи для міжнародної взаємодії. Такі мистецькі ініціативи формують власні моделі участі українських митців у глобальних культурних процесах, що сприяє розгортанню механізмів міжкультурної рецепції.

Ключові слова: артпроекти, медіація, культурний діалог, українське декоративно-прикладне мистецтво, культурна дипломатія, глобальний культурний простір, міжкультурна комунікація.

Zhanna DENYSIUK,

orcid.org/0000-0003-0833-2993

Doctor Science of Cultural Studies, Associate Professor,

Vice-Rector for Scientific and Educational Work

National Academy of Management Culture and Arts

(Kyiv, Ukraine) *jdenesuk@dakkkim.edu.ua*

ART PROJECTS AS MEDIATORS OF CULTURAL DIALOGUE: UKRAINIAN DECORATIVE AND APPLIED ARTS IN THE GLOBAL CULTURAL SPACE

The article is devoted to the study of art projects in the field of contemporary art, including those aimed at Ukrainian decorative and applied arts, which act as instruments for mediating cultural dialogue in the conditions of a globalized cultural space, to outline their potential in the formation of intercultural communication and representation of national identity. Based on the application of a systemic approach that combines cultural and art history methods with elements of communication analysis, as well as the case study method, the trends in the development of project-based artistic initiatives and discursive analysis to clarify the mechanisms of cultural mediation are analyzed. The work focuses on the generalization and conceptualization of art projects of decorative and applied arts as active mediators of cultural dialogue, which perform the functions of relaying the values, meanings and traditions of Ukrainian culture at the international level. The role of artistic initiatives as factors in the formation of a positive cultural image of Ukraine and means of intercultural understanding is substantiated. For the first time, the strategies of representation of decorative and applied arts in global art projects have been systematized. It has been found that art projects in the field of Ukrainian decorative and applied arts act as effective mediators of cultural dialogue, capable of integrating national cultural traditions into the global context. For the most part, their influence is manifested in strengthening cultural diplomacy, expanding communication channels and building a stable platform for international interaction. Such artistic initiatives form their own models of

participation of Ukrainian artists in global cultural processes, which contributes to the deployment of mechanisms of intercultural reception.

Key words: *art projects, mediation, cultural dialogue, Ukrainian decorative and applied arts, cultural diplomacy, global cultural space, intercultural communication.*

Постановка проблеми. У сучасному глобальному культурному просторі відбуваються інтенсивні процеси трансформації форм комунікації, мистецьких практик та, відповідно, механізмів і рівнів репрезентації національних культур, що, своєю чергою, обумовлюється низкою чинників різного ґатунку. У цьому зв'язку та умовах артпроекти, зокрема у сфері декоративно-прикладного мистецтва, перетворюються на важливі інструменти культурної взаємодії, що здатні виконувати роль медіаторів між різними культурами та соціокультурними контекстами. Українське декоративно-прикладне мистецтво, яке має глибоку історичну традицію та значний символічний потенціал, останніми десятиліттями активно інтегрується у міжнародні культурні процеси через фестивалі, виставкові проекти, резиденції та міждисциплінарні колаборації, фактично виступаючи «глибинним» репрезентантом української автентики та культурних і національних сенсів.

Попри наявність численних успішних ініціатив, залишаються недостатньо дослідженими механізми, завдяки яким артпроекти трансформуються у медіатори культурного діалогу та впливають на формування уявлень про Україну у світі. При цьому важливими залишаються питання взаємодії традиційних художніх технік із сучасними формами презентації, а також особливості адаптації автентичних мистецьких образів до глобального арт-дискурсу. Відтак важливим постає проведення системного аналізу того, як декоративно-прикладне мистецтво функціонує у ролі каналу міжкультурної комунікації, які стратегічні моделі використовуються в артпроектній діяльності та яким чином вони впливають на збереження й трансляцію культурної спадщини, що сприяє формуванню позитивного іміджу та впізнаваності української культури серед міжнародних партнерів. На сьогодні це питання є надзвичайно важливим і актуальним в аспекті привернення уваги до проблем України, з огляду на триваючу війну, руйнацію української культурної спадщини та донесення позиції держави.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідження проблем культурної медіації, насамперед в контексті розвитку культурної дипломатії, має певну теоретичну базу, яка дозволяє розглядати артпроекти загалом як інструменти транснаціональної комунікації. Класичні підходи до культурної дипло-

матії як «soft power» детально розглядаються в праці «Нова публічна дипломатія» за редакцією Я. Мелісена, що формують понятійний апарат для аналізу державних та недержавних ініціатив у сфері культури, підкреслюючи значення обміну мистецтвом і виставковими практиками у формуванні міжнародного іміджу та взаєморозуміння країн (The New Public Diplomacy, 2005). Окрему увагу в зарубіжних студіях приділено також практикам медіації та ролі кураторства. Зокрема у праці М. Пләне-Крокер аналізується музейна та кураторська медіація, що дає можливість зрозуміти, як посередницькі практики перетворюють формат експозиції на діалоговий культурний простір. Концепції «curator as mediator» та публікації про арт-посередництво підкреслюють важливість наповнення проєктів, публічних програм і освітніх ініціатив для досягнення належного міжкультурного ефекту (Planeix-Crocker, 2015).

Українські дослідження зосереджуються як на практиках представлення візуального мистецтва України загалом на міжнародних виставках, так і на ролі окремих інституцій і проєктів та їх авторів (виставки, фестивалі, резиденції та ін.) у просуванні національної культури (Домнич, 2020), (Леонтєва, 2023), (Оборська, 2024), (Яковлев, 2018). Питання проєктної діяльності в контексті розвитку художньої культури досліджує Н. Барна (Барна, 2016); сучасні мистецькі та дизайнерські практики як складову креативних індустрій висвітлено в працях О. Василенко (Василенко, 2025), К. Васильєвої (Васильєва, 2025), Ю. Одробінського та О. Жидких (Одобрінський, Жидких, 2017). Розвиток сучасного мистецтва в умовах глобалізації та цифровізації культурних практик, творчого експерименту розглядалися в роботах Ю. Пономаренко (Пономаренко, 2018), М. Протас (Протас, 2022), В. Савченко (Савченко, 2022), О. Самборської, А. Трегуб, О. Гаврош (Самборська, Трегуб, Гаврош, 2025), О. Чепелик (Чепелик, 2017; Чепелик, 2018), А. Чирви (Чирва, 2020).

Що стосується саме декоративно-прикладного мистецтва, то в наукових публікаціях його розглядають насамперед як носія символіки й традиційних цінностей, здатних функціонувати у форматі виставкових об'єктів та колаборацій (Гоцалюк, 2018), (Дяченко, 2025). Так, зокрема дослідження показують, як композиційні прийоми та мотиви в сучасному декоративному мистецтві трансформу-

ються для сучасних мистецьких продуктів та міжнародної комерційної та експозиційної практики, підкреслюючи проблеми адаптації автентичного образу до глобального ринку без втрати смислової цілісності (Vasylieva K. V., Kolosnichenko, 2024), (Міронова, 2021).

З позицій міждисциплінарного підходу в роботах висвітлюється також аналіз проектних мистецьких практик, рецепції аудиторій та політики культурної підтримки, акцентуючи увагу на впливові артпроектів на імідж країни (Polishchuk, Pylypiv, Korolenko, Kunderevych, Kuzmenko, Gotsalyuk: 2025), вказуючи на взаємозв'язок культурної дипломатії та креативних індустрій (Плебан, 2023).

Метою статті є дослідження артпроектів у сфері сучасного мистецтва, у тому числі спрямованих на українське декоративно-прикладне мистецтво, що виступають інструментами медіації культурного діалогу в умовах глобалізованого культурного простору, окреслити їхній потенціал у формуванні міжкультурної комунікації та репрезентації національної ідентичності.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день артпроекти у сфері українського декоративно-прикладного мистецтва дедалі частіше виконують функції медіаторів культурного діалогу, інтегруючи національні традиції у глобальний культурний простір. Їхня ефективність зумовлена здатністю поєднувати автентичні форми з сучасними практиками художньої комунікації, створюючи платформи для міжкультурної взаємодії. Так, зокрема, на думку О. Оленіної, «соціально-культурне проектування уможливорює розширення комунікативного простору, долучаючи учасників взаємодії до певної мови міжгалузевої комунікації. Один з видів проектування – художнє проектування «другої реальності» за допомогою образу, знаку, символу» (Оленіна, 2022: 13). У межах таких проектів декоративно-прикладне мистецтво постає не лише як об'єкт естетичної рецепції, а й як засіб трансляції соціальних сенсів, історичної пам'яті та символічних кодів української культури.

Одним із ключових напрямів функціонування артпроектів є інтерпретація традиційних технік народних промислів декоративного мистецтва – ткацтва, кераміки, вишивки, художнього металу та скла в контексті сучасного дизайну й мультимедійних форматів. Так, зокрема, спостерігається «тенденція до активного переосмислення традиційних орнаментальних структур. Що проявляється у трансформаціях стилістики, способів відтворення, масштабування та матеріалізації. Застосування

інноваційних технологій, зокрема цифрової графіки, 3D-друку та лазерного гравіювання, дозволяє інтегрувати етнічні мотиви в новітні форми та матеріали» (Васильєва, 2025: 88). Синтез традиційних технологій і новітніх проектно-виставкових підходів дозволяє демонструвати українські культурні маркери у формах, зрозумілих і зарубіжній аудиторії. Участь українських митців у міжнародних фестивалях, арт-ярмарках, дизайнерських платформах тощо засвідчує, що декоративно-прикладне мистецтво здатне не тільки репрезентувати культурну спадщину, але й актуалізувати її у глобальному художньому дискурсі. У цьому зв'язку дослідники сходяться на тому, що, власне, започаткування будь-яких проектів в сфері культурно-мистецької діяльності завжди пов'язується із художнім експериментом, а проектний підхід і стрімкий розвиток технологій, на думку А.Чирви, «сприяв поширенню художньо-проектного експерименту і визначенню поняття художньо-проектного образу, який поєднав художні, наукові та технологічні компоненти» (Чирва, 2020: 1172).

Важливою характеристикою сучасних артпроектів є їхня міждисциплінарність, що передбачає поєднання візуального мистецтва, перформативних практик, цифрових технологій з форматом кураторських програм та проектів, що, своєю чергою, дозволяє перетворити артефакти традиційної культури на цікаві й вагомі комунікаційні об'єкти, які залучають глядача до діалогу. Куратор як медіатор також відіграє ключову роль у створенні належного контексту, де автентичні предмети набувають нових сенсів через інтерпретаційні тексти, інтерактивні рішення та інші сучасні компоненти різних проектів. У результаті декоративно-прикладне мистецтво функціонує не лише як матеріальна культура, а як активний учасник міжнародного культурного обміну.

Особливе значення мають проекти, спрямовані на переосмислення української ідентичності у світлі нових соціокультурних викликів, де головним з таких стала російсько-українська війна. Після 2014 р. й особливо після 2022 р. різко зросла кількість мистецьких ініціатив, орієнтованих на культурну дипломатію, документування культурної спадщини та підтримку сучасних митців шляхом популяризації і представлення їх творчості на широкий загаль, у тому числі закордонну аудиторію. У таких проектах декоративно-прикладне мистецтво використовується як символ стійкості, автентичності, що засвідчує безперервність народної традиції та культурного самовираження, завдяки чому робиться акцент на глибоко концептуальне осмислення феномену

національної культури. Актуальність застосування творів декоративно-прикладного мистецтва у мистецько-проектній діяльності полягає також у тому, що «декоративно-ужиткове мистецтво є первинним проявом художньої рефлексії світогляду за допомогою матеріальних носіїв (предметів)» (Савченко, 2022: 265). На думку вчених, сьогодні «українське декоративне мистецтво в цифрову епоху постає як гнучкий і відкритий до інновацій простір. З одного боку, воно зберігає символічне навантаження традицій, а з іншого – адаптується до нових форм репрезентації. Через digital craft, NFT, відеоінсталяції, 3D-моделювання митці не лише розширюють межі декоративного мистецтва, а й укорінюють його в сучасному культурному контексті. Таке мистецтво стає не лише об'єктом споглядання, а інструментом комунікації, самоідентифікації та архівування історичної пам'яті» (Самборська О., Трегуб А., Гаврош О, 2025: 138).

На міжнародному бієнале «Révélations», що відбувалося у Парижі 9-12 червня 2022 р., був окремий український стенд декоративно-ужиткового мистецтва, був представлений чотирма митцями: О. Левченя (OLK Manufactory), Е. Трицолін, А. Кириченко, Є. Портнова, які презентували вироби з ткацтва та кераміки, а також роботи зі склом. Всі роботи так чи інакше ретранслявали ідею української ідентичності, її самобутньої культурної спадщини, що потерпає від російських загарбників під час війни. Центральною роботою виставки став килим Anti-Imperialism, на якому містився стилізований птах з орнаменту східного Поділля, що перекриває знак «пацифік» в кольорах українського прапора. Птах є уособленням імперського двоголового орла, символу тих, хто прийшов на українську землю, що інтерпретується як те, що українці здолають хижого птаха, щоб продовжувати творити, розвиватися та процвітати на мирній землі (Українські митці в Парижі).

Іншим значимим проектом, присвяченим українському декоративному мистецтву за кордоном, була виставка творів наївного мистецтва «Звір війни. Наївне мистецтво з України», що проходила на початку 2024 р. у Open Art Museum в м. Санкт-Галлен (Швейцарія) (Клименко, 2024). Експозиція об'єднала твори 23 українських авторів, серед яких такі імена, як Никифор і Панас Ярмоленки, Григорій Ксьонз, Ганна Шабатура, Софія і Ярина Гоменюк, Дмитро Перепелиця, Іван Лисенко Б. Чагарова та ін. Крім цього, звичайно були представлені твори всесвітньовідомих українських мисткинь М. Примаченко та К. Білокур. Куратором від України була Лідія Лихач, фокус виставки зосереджувався переважно на питанні культурної

ідентичності та вкоріненості, пов'язаних із творами мистецтва. У контексті російсько-української війни виставка «Звір війни» дала можливість привернути увагу суспільства до актуальності й екзистенційної потреби мистецтва для людини, нації, що створює ідентичність (Звір війни. Наївне мистецтво з України).

Виставковий проект «За межами традиції: сучасне декоративне мистецтво» («Beyond Tradition: Contemporary Decorative Art») проходив з 19 грудня 2024 р. до 23 березня 2025 р. в Українському Музеї в Нью-Йорку (The Ukrainian Museum). Основні представлені експонати – це сучасні твори, натхненні українськими народними ремеслами: вишивка, ткацтво, кераміка, дерев'яна різьба, скло тощо. Ця виставка об'єднала як твори митців із власних постійних колекцій музею, так і з діаспори. Ці роботи представляли широкий спектр матеріалів, що використовуються в сучасному декоративно-ужитковому мистецтві: від текстилю до дерева, від кераміки до скла та каменю (Beyond tradition).

Інша виставка, що відбулася цього року в Українському Музеї в Нью-Йорку, – «Village to Modern» («Село до сучасності»), що відбувалася протягом 16 травня – 23 серпня 2025 р., яка показувала вплив українського народного мистецтва (вишивка, кераміка, різьба по дереву тощо) на мистецтво українського авангарду ХХ століття (К. Малевич, О. Екстер, В. Єрмилов та ін.), який був глибоким і далекосяжним. Завдяки яскравим кольорам, геометричним візерункам та унікальним символам, українське народне мистецтво відіграло значну роль у формуванні мистецьких рухів початку ХХ ст., зокрема творчості багатьох українських художників (Village to modern).

Сучасна українська кераміка представлена виставкою, що відкрилася 7 листопада 2025 р. просто неба у Вільнюсі (Литва), та представляє роботи чотирьох українських мисткинь: концептуальної керамістки О. Дворак-Галік (Київ), керамістки та графіка Н. Попової (Ужгород), викладачки художньої кераміки О. Гураль (Львів) та абстрактної керамістки Л. Бороти (Київ) (У Вільнюсі відкрилася виставка). Проект був організований ініціативною групою «Квадрат» спільно з Посольством України в Литві (Виставка кераміки).

З огляду на проаналізовані виставкові проекти, можемо зазначити, що на рівні практичної реалізації помітними стають кілька стратегій. По-перше, це модернізація традиційних форм, що дозволяє створювати конкурентні культурні продукти для світових майданчиків. По-друге, основна увага у ході створення і їх представлення йде

на автентичні символи й матеріали, які репрезентують українську ідентичність у впізнаваній, але не стереотипній формі. Також сюди варто додати активне включення аудиторії через інтерактивні рішення, що сприяють глибшому розумінню культурних сенсів, що забезпечує ефективну медіацію між різними культурними просторами.

Практичний досвід сучасних українських мистецьких ініціатив демонструє, як артпроекти працюють у ролі медіаторів: міжнародні виставки, проекти, фестивалі, ярмарки, інші мистецькі ініціативи, зокрема на кшталт платформи, присвяченої українським креативним індустріям «I Am U Are» (була представлена у США у березні 2023 р.), демонструють поєднання традиції, сучасного інноваційного дизайну та дієвого інструментарію культурної дипломатії, одночасно популяризуючи ці практики, слугуючи джерелом емпіричних даних для формування моделей їхньої функціональності як медіаторів культурного діалогу.

Таким чином, артпроекти декоративно-прикладного мистецтва постають як багатовимірні комунікаційні інструменти, здатні одночасно збе-

рігати та репрезентувати культурну традицію на широкий загаль, у тому числі на закордонну аудиторію, продукуючи при цьому нові художні сенси та створюючи умови для міжкультурного діалогу. Їхня роль у глобальному культурному просторі полягає не тільки у презентації національного мистецтва, а й у формуванні сталого механізму культурної взаємодії, що сприяє зміцненню міжнародного іміджу України в світі, глибшому розумінню її культурної унікальності та актуалізації інших вагомих суспільних і політичних проблем.

Висновки. В результаті проведеного дослідження з'ясовано, що артпроекти у сфері українського декоративно-прикладного мистецтва виступають ефективними медіаторами культурного діалогу, здатними інтегрувати національні культурні традиції у світовий контекст. Здебільшого їхній вплив проявляється у посиленні культурної дипломатії, розширенні каналів комунікації та розбудові стійкої платформи для міжнародної взаємодії. Такі мистецькі ініціативи формують власні моделі участі українських митців у глобальних культурних процесах, що сприяє розгортанню механізмів міжкультурної рецепції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барна Н. В. Естетична еволюція проектної діяльності в контексті художньої культури XX – XXI століть: дис... д-ра філос. наук / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2016. 408 с.
2. Василенко О. Ю. Дизайн як складова креативної індустрії: аналіз тенденцій розвитку світового та українського ринку. *Сталій розвиток економіки*. 2025. № 3 (54). С. 258–264.
3. Васильєва К. Декоративно-прикладне мистецтво як симбіоз естетики і функціональності в сучасному дизайні. *Експертна думка*. 2025. № 1. С. 84–89.
4. Виставка кераміки українських майстринь відкриється у Вільнюсі. URL: <https://www.lrt.lt/ua/novini/1263/2737390/vistavka-ukrayins-koyi-keramiki-maistrin-vidkriiet-sia-u-vil-niusi> (Дата звернення: листопад 2025).
5. Гоцалюк А. А. Збереження традицій у сучасному українському декоративно-прикладному мистецтві. *Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство*. 2018. Вип. 2 (11). С. 9–14.
6. Домнич Х. З. Сучасне візуальне мистецтво в контексті міжнародного мультикультурного фестивалю Porto Franko. *Мистецтвознавчі записки*: зб. наук. праць. 2020. Вип. 38. С. 52–56.
7. Дяченко А. В. Аутентичні стилістики та техніки художньо-промислового мистецтва у творчості сучасних українських митців. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*: наук. журнал. 2025. № 2. С. 224–230.
8. Звір війни. Найвніше мистецтво з України. URL: <https://rodovid.net/product/296/the-beast-of-war-nayive-art-from-ukraine/> (Дата звернення: листопад 2025).
9. Клименко В. Open Art Museum: українське аутсайдерське мистецтво у Швейцарії. *LB.ua*. 25 січня 2024 р. URL: https://lb.ua/culture/2024/01/25/595290_open_art_museum_ukrainske.html (Дата звернення: листопад 2025).
10. Леонтьєва О. В. Національні павільйони Венеційської бієнале як простір міжкультурного діалогу. *Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: матеріали VII Всеукр. наук. конф. молод. вч., асп. та магістрант.* / М-во культ. України та інформ. політики; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистецтв.; Наук. тов. студ., асп., доктор. і молод. вч. (Київ, 02 листопада 2023 р.). Київ: НАКККиМ, 2023. С. 145–146.
11. Міронова Т. В. Українське мистецтво з початку 2000-х років: «друге відродження» у світовому культурному полі. *Культура і сучасність: альманах*. 2021. № 1. С. 166–175.
12. Оборська С. В. Documenta на межі XX–XXI століть: переосмислення ролі мистецтва в глобальному контексті. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*: наук. журнал. 2024. № 4. С. 206–211.
13. Одробінський Ю., Жидких О. Українське народне мистецтво як фундамент сучасного дизайну України. *Українське мистецтво*. 2017. С. 212–218.
14. Оленіна О. Ю. Рольова специфіка мистецтва у сучасному культурно-комунікативному просторі: автореф. ... дис. д-ра мист. Харків, 2011. 24 с.
15. Плещан Х. Універсальні закономірності виникнення, еволюції і функціонування культурної дипломатії в структурі механізму розвитку креативних індустрій України. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 70. Том 2. С. 4–16.

16. Пономаренко Ю. В. Артизація культурних практик як феномен сучасної культури: дис. ... канд. культ.: 26.00.01 Теорія та історія культури / Київський національний університет культури і мистецтв; Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2018. 218 с.
17. Протас М. Міждисциплінарна критика культуріндустріальної творчості як біо-некрополітики contemporary art. *Художня культура. Актуальні проблеми*. 2022. Вип. 18. Ч. 1. С. 56–65.
18. Савченко В.Г. Практика handmade як глобальний проект. *Культурологічний альманах*. 2022. Вип. 3. С. 263–266.
19. Самборська О., Трегуб А., Гаврош О. Сучасне українське мистецтво в контексті глобалізаційних процесів: виклики для мистецтвознавця. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2025. Вип. 88. Том 2. С.133–141.
20. У Вільнюсі відкрилася виставка сучасної української кераміки. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4057426-u-vilnusi-vidkriлася-vistavka-sucasnoi-ukrainskoi-keramiki.html> (Дата звернення: листопад 2025).
21. Українські митці в Парижі: колективна виставка крафту на International Biennial of Crafts and Creation Revelations. URL: https://his.ua/ua/article/ukrainski-mitsi-v-parizhi-kolektivna-vistavka-kraftu-na-international-biennial-of-crafts-and-creation-revelations-2022-06-13?srsId=AfmBOorl0LoygJquakq3liDGhtIADtIwcRUq4GsFyfl-nRiNJ7tyiE_4&utm_source (Дата звернення: листопад 2025).
22. Чепелик О. Мистецькі урбаністичні студії в парадигмі взаємодії. *Сучасне мистецтво*. 2017. Вип.13. С. 207–229.
23. Чепелик О. XR-технології в мистецтві України. *Художня культура. Актуальні проблеми*. 2018. Вип. 14. С. 60–71.
24. Чирва А. Художній експеримент в мистецьких практиках постмодернізму. *Народознавчі зошити*. 2020. № 5 (155). С. 1169–1174.
25. Яковлев О. В. Стратегії інноваційного соціокультурного проектування в Україні XXI століття. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2018. № 2. С. 47–50.
26. Beyond tradition: contemporary decorative art. URL: https://www.theukrainianmuseum.org/beyond-the-tradition/?utm_source (Accessed: November 2025).
27. Planeix-Crocker M. Between cultural democratization and the preservation of artistic integrity : constructing cultural mediation for contemporary art. *Politiques de la culture*. (28 janvier 2015). <https://doi.org/10.58079/mral> <https://chmcc.hypotheses.org/958>.
28. Polishchuk L., Pylypiv V., Korolenko I., Kunderevych O., Kuzmenko T., and Gotsalyuk A. The State of Ukrainian Art and Culture: Contemporary Challenges. *International Journal of Culture, History and Religion*. 2025. Vol. 7 (S11). Pp. 1–18. <https://doi.org/10.63931/ijchr.v7iS11.106>
29. The New Public Diplomacy. Soft Power in International Relations / Ed. by Jan Melissen. New York: Palgrave Macmillan, 2005. 221 p. URL: https://culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/soft_power/The_New_Public_Diplomacy.pdf (Accessed: November 2025).
30. Vasylieva K. V., Kolosnichenko O. V. Decorative painting as a means of translating cultural semantic narrative. *Art and Design*. 2024. №3. Pp. 110–120.
31. Village to modern. URL: <https://www.theukrainianmuseum.org/village-to-modern> (Accessed: November 2025).

REFERENCES

1. Barna, N. V. (2016). Estetychna evoliutsiia proektnoi diialnosti v konteksti khudozhnoi kultury XX – XXI stolit: [Aesthetic evolution of project activity in the context of artistic culture of the 20th – 21st centuries]. dys....d-ra filos.. nauk Kyiv. 408 s. [in Ukrainian].
2. Vasylenko, O. Yu. (2025). Dyzaïn yak skladova kreatyvnoi industrii: analiz tendentsii rozvytku svitovoho ta ukrainskoho rynku [Design as a component of the creative industry: analysis of trends in the development of the global and Ukrainian market]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*. 3 (54). 258–264 [in Ukrainian].
3. Vasylieva, K. (2025). Dekoratyvno-prykladne mystetstvo yak symbioz estetyky i funktsionalnosti v suchasnomu dyzaïni [Decorative and applied arts as a symbiosis of aesthetics and functionality in modern design]. *Ekspertna dumka*. 1. 84–89 [in Ukrainian].
4. Vystavka keramiky ukrainskykh maistrin vidkryetsia u Vilnusi [Exhibition of ceramics by Ukrainian craftsmen to open in Vilnius]. URL: <https://www.lrt.lt/ua/novini/1263/2737390/vistavka-ukrayins-koyi-keramiki-maistrin-vidkriiet-sia-u-vil-niusi> (Accessed: November 2025) [in Ukrainian].
5. Hotsaliuk, A. A. (2018). Zberezhennia tradytzii u suchasnomu ukrainskomu dekoratyvno-prykladnomu mystetstvi [Preservation of traditions in modern Ukrainian decorative and applied arts]. *Mizhnarodnyi visnyk: Kulturolohiia. Filolohiia. Muzykoznavstvo*. 2 (11). 9–14 [in Ukrainian].
6. Domnych, Kh. Z. (2020). Suchasne vizualne mystetstvo v konteksti mizhnarodnoho multykulturnoho festyvaliu Porto Franko [Contemporary visual art in the context of the international multicultural festival Porto Franko]. *Mystetstvoznavchi zapysky: zb. nauk. prats*. 38. 52–56 [in Ukrainian].
7. Diachenko, A. V. (2025). Autentychni stylistyky ta tekhniky khudozhno-promyslovoho mystetstva u tvorchosti suchasnykh ukrainskykh myttsiv [Authentic stylistics and techniques of applied art in the work of contemporary Ukrainian artists]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv : nauk. zhurnal*. 2. 224–230 [in Ukrainian].
8. Zvir viiny. Naivne mystetstvo z Ukrainy [Beast of War. Naïve Art from Ukraine]. URL: <https://rodovid.net/product/296/the-beast-of-war-naïve-art-from-ukraine/> (Accessed: November 2025) [in Ukrainian].
9. Klymenko, V. (2024). Open Art Museum: ukrainske autsajderske mystetstvo u Shveitsarii [Open Art Museum: Ukrainian outsider art in Switzerland]. *LB.ua*. URL: https://lb.ua/culture/2024/01/25/595290_open_art_museum_ukrainske.html (Accessed: November 2025) [in Ukrainian].
10. Leontieva, O. V. (2023). Natsionalni paviliony Venetsiiskoi biennale yak prostir mizhkulturnoho dialohu [National Pavilions of the Venice Biennale as a Space for Intercultural Dialogue]. *Kultura i mystetstvo: suchasnyi naukovyi vymir* :

materialy VII Vseukr. nauk. konf. molod. vch., asp. ta mahistran. / M-vo kult. Ukrainy ta inform. polityky ; Nats. akad. ker. kadriv kult. i mystets. ; Nauk. tov. stud., asp., doktor. i molod. vch. (Kyiv, 02 lystopada 2023 r.). Kyiv : NAKKKiM. 145–146 [in Ukrainian].

11. Mironova, T. V. (2021). Ukrainiske mystetstvo z pochatku 2000-kh rokiv: «druhe vidrodzhennia» u svitovomu kulturnomu poli [Ukrainian art since the early 2000s: a “second renaissance” in the global cultural field]. *Kultura i suchasnist : almanakh*. 1. 166–175 [in Ukrainian].

12. Oborska, S. V. (2024). Documenta na mezhi XX–XXI stolit: pereosmyslennia roli mystetstva v hlobalnomu konteksti [Documenta at the turn of the 20th and 21st centuries: rethinking the role of art in a global context]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv : nauk. zhurnal*. 4. 206–211 [in Ukrainian].

13. Odobinskyi, Yu., Zhydykh, O. (2017). Ukrainiske narodne mystetstvo yak fudament suchasnoho dyzainu Ukrainy [Ukrainian folk art as the foundation of modern Ukrainian design]. *Ukrainske mystetstvo*. 212–218 [in Ukrainian].

14. Olenina, O. Yu. (2011). Rolova spetsyfika mystetstva u suchasnomu kulturno-komunikatyvnomu prostori [The role specificity of art in the modern cultural and communicative space]: avtoref. ... dys. d-ra myst. Kharkiv. 24 s. [in Ukrainian].

15. Pletsan, Kh. (2023). Universalni zakonirnosti vynykennia, evoliutsii i funktsionuvannia kulturnoi dyplomatii v strukturi mekhanizmu rozvytku kreatyvnykh industrii Ukrainy [Universal patterns of the emergence, evolution and functioning of cultural diplomacy in the structure of the mechanism for the development of creative industries in Ukraine]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 70. 2. 4–16 [in Ukrainian].

16. Ponomarenko, Yu. V. (2018). Artyzatsiia kulturnykh praktyk yak fenomen suchasnoi kultury [Artisticization of cultural practices as a phenomenon of contemporary culture]: dys. ... kand. kult.: 26.00.01 Teoriia ta istoriia kultury / Kyivskiy natsionalnyi universytet kultury i mystetstv; Natsionalna muzychna akademiia Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho. Kyiv. 218 s. [in Ukrainian].

17. Protas, M. (2022). Mizhdystsyplinarna krytyka kulturindustrialnoi tvorchosti yak bio-nekropolityky contemporary art [Interdisciplinary Critique of Cultural Industrial Creativity as Bio-Necropolitics contemporary art]. *Khudozhnia kultura. Aktualni problemy*. 18. 1. 56–65 [in Ukrainian].

18. Savchenko, V. H. (2022). Praktyka handmade yak hlobalnyi proekt [Handmade practice as a global project]. *Kulturolohiichniy almanakh*. 3. 263–266 [in Ukrainian].

19. Samborska, O., Trehub, A., Havrosh, O. (2025). Suchasne ukrainske mystetstvo v konteksti hlobalizatsiinykh protsesiv: vyklyky dlia mystetstvovnavtsia [Contemporary Ukrainian art in the context of globalization processes: challenges for the art critic]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 88. 2. 133–141 [in Ukrainian].

20. U Vilnusi vidkrylasia vystavka suchasnoi ukrainskoi keramiky [An exhibition of modern Ukrainian ceramics opened in Vilnius]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4057426-u-vilnusi-vidkrylasia-vistavka-sucasnoi-ukrainskoi-keramiki.html> (Accessed: November 2025) [in Ukrainian].

21. Ukrainski myttsi v Paryzhi: kolektyvna vystavka kraftu na International Biennial of Crafts and Creation Revelations [Ukrainian artists in Paris: collective craft exhibition at the International Biennial of Crafts and Creation Revelations]. URL: https://his.ua/ua/article/ukrainski-mittsi-v-parizhi-kolektivna-vistavka-kraftu-na-international-biennial-of-crafts-and-creation-revelations-_2022-06-13?srsId=AfmBOorI0LoygJquakq3liDGhtIADtIwcRUq4GsFyfi-nRiNJ7tyiE_4&utm_source (Accessed: November 2025) [in Ukrainian].

22. Chepelyk, O. (2017). Mystetski urbanistychni studii v paradyhmi vzaiemodii [Artistic urban studies in the paradigm of interaction]. *Suchasne mystetstvo*. 13. 207–229 [in Ukrainian].

23. Chepelyk, O. (2018). XR-tekhnohii v mystetstvi Ukrainy [XR technologies in Ukrainian art]. *Khudozhnia kultura. Aktualni problemy*. 14. 60–71 [in Ukrainian].

24. Chyrva, A. (2020). Khudozhnii eksperyment v mystetskykh praktykakh postmodernizmu [Artistic experiment in postmodernist artistic practices]. *Narodoznachchi zoshyty*. 5 (155). 1169–1174 [in Ukrainian].

25. Iakovlev, O. V. (2018). Stratehii innovatsiinoho sotsiokulturnoho proektuvannia v Ukraini XXI stolittia [Strategies of innovative socio-cultural design in Ukraine in the 21st century]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*. 2. 47–50 [in Ukrainian].

26. Beyond tradition: contemporary decorative art. URL: https://www.theukrainianmuseum.org/beyond-the-tradition/?utm_source (Accessed: November 2025)

27. Planeix-Crocker, M. (2015). Between cultural democratization and the preservation of artistic integrity : constructing cultural mediation for contemporary art. *Politiques de la culture*. <https://doi.org/10.58079/mral> <https://chmcc.hypotheses.org/958>

28. Polishchuk, L., Pylypiv, V., Korolenko, I., Kunderevych, O., Kuzmenko, T., and Gotsalyuk, A. (2025). The State of Ukrainian Art and Culture: Contemporary Challenges. *International Journal of Culture, History and Religion*. 7 (SI1). 1–18. <https://doi.org/10.63931/ijchr.v7iSI1.106>

29. The New Public Diplomacy. Soft Power in International Relations (2005) / Ed. by Jan Melissen. New York: Palgrave Macmillan. 221 p. URL: https://culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/soft_power/The_New_Public_Diplomacy.pdf (Accessed: November 2025)

30. Vasyliieva, K. V., Kolosnichenko, O. V. (2024). Decorative painting as a means of translating cultural semantic narrative. *Art and Design*. 3. 110–120

31. Village to modern. URL: <https://www.theukrainianmuseum.org/village-to-modern> (Accessed: November 2025)

Дата першого надходження рукопису до видання: 27.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 10.12.2025

Дата публікації: 30.12.2025